

«ВІКІ ЛЮБИТЬ ПАМ'ЯТКИ» – 2012

В Україні за підтримки НСКУ вперше було проведено фотоконкурс «Вікі любить пам'ятки». Урочиста церемонія нагородження його переможців і презентація фотовиставки кращих робіт конкурсу відбулася 4 листопада у приміщенні Будинку культури й освіти «Майстер-клас». На фотовиставці було представлено 54 фотографії з України та 11 кращих фотографій з інших країн, де також відбувався конкурс «Вікі любить пам'ятки», серед них наші сусіди – Польща, Росія, Румунія. Для організатора конкурсу (громадської організації «Вікімедіа Україна») його шалений резонанс став справжньою несподіванкою. Кількість завантажених для участі в конкурсі світлин українських пам'яток перевищила 33 тисячі! Україна посіла третє місце серед 36 країн-учасниць, залишивши далеко позаду Росію та інші країни СНД, країну-засновника конкурсу – Нідерланди і навіть США, Францію та Німеччину, які мають значні фінансові ресурси на його організацію та проведення.

Вікі любить пам'ятки (англ. Wiki Loves Monuments) – щорічний міжнародний фотоконкурс, який проходить протягом вересня. Учасники фотографують історичні пам'ятки і об'єкти культурної спадщини в своєму регіоні і завантажують їх на Вікісховище. Метою заходу є висвітлення культурно-історичної спадщини країн-учасниць.

Ініціатива проведення конкурсу Wiki Loves Monuments належить нідерландським вікіпедистам, які 2010 року запропонували з 1 до 30 вересня (в Дні європейської спадщини) сфотографувати 50 тисяч пам'яток Нідерландів.

Протягом вересня на Вікісховище було завантажено більше 12 тисяч фотографій нідерландських пам'яток, найкращою з яких була визнана фотографія фасаду будинку по вулиці Vijzelstraat, 31, в Амстердамі, зроблена користувачем Rudolphous. Цей же користувач був визнаний найактивнішим конкурсантом – спеціально для конкурсу він сфотографував 1371 об'єкт.

Наступного року ініціативу нідерландців підхопили 18 країн, серед яких – Польща, Росія та Румунія. Тоді в конкурсі взяли участь більше 5000 учасників і завантажили 168 тисяч фотографій. Конкурс проводився у два тури – національний і міжнародний. До міжнародного туру було обрано 169 фотографій пам'яток, а найкращою була ви-

знана фотографія монастиря К'яжна на околицях Бухареста, зроблена взимку румунським користувачем Mihai Petre. Тисячі конкурсних фотографій були розміщені на сторінках Вікіпедії у статтях про відповідні населені пункти або статтях про відповідні пам'ятки. У жовтні 2012 року конкурс Wiki Loves Monuments – 2011 визнаний Книгою рекордів Гіннеса найбільшим фотоконкурсом у світі.

2012 року географія конкурсу охопила 35 країн світу з 4 континентів. Серед країн колишнього СРСР це – Білорусь, Естонія, Росія і Україна. У базі даних конкурсу зібрано більше 800 тисяч пам'яток, які пропонуються учасникам конкурсу.

Для отримання переліку пам'яток культурної спадщини «Вікімедіа Україна» звернулася до Міністерства культури України, а також обласних управлінь культури. Але, як виявилось, Україна не має загального переліку пам'яток. Ймовірно, що списки, зібрані українськими вікіпедистами, – перший систематизований електронний реєстр українських пам'яток часів незалежності. Адже тільки у нас пам'ятки історії і культури, кількість яких, за офіційними даними, близько 152 тисяч, ігнорує насамперед держава, яка найперша мала б ними опікуватися. Увагу на це звернув навіть міністр із питань надзвичайних ситуацій України Віктор Балога. «Мене як політика, що народився у Закарпатті, турбує той факт, що, згідно зі списком, який Міністерство культури України надало на запит організації «Вікімедіа Україна», до Державного реєстру нерухомих пам'яток України внесено всього одну пам'ятку Закарпаття – Геодезичний знак на місці розташування географічного центру Європи, що у Рахівському районі Закарпаття. Сьогодні, коли Інтернетом користуються десятки мільйонів українців, на офіційному веб-сайті Міністерства культури України, у розділі «Державний реєстр нерухомих пам'яток України» є напис: «Шановні відвідувачі сайту! Ця рубрика у стадії розробки. Просимо вибачення за тимчасові незручності! Слідкуйте за подальшими змінами на сайті 31 липня 2012». Сором, який просто важко описати», – обурився Балога на своїй сторінці у соціальній мережі Фейсбук.

Зрозуміло, чому лейтмотивом української частини загальноєвропейської ініціативи, яка об'єднала професійних фотографів і аматорів з багатьох куточків країни, стала теза, залишена

в коментарі під однією з публікацій на офіційному сайті конкурсу wlm.org.ua: «Давайте збережемо наші пам'ятки хоча б на фото, доки їх остаточно не знищили». Гірко... Але такі, на жаль, наші реалії. У гонитві за особистими амбіціями ті, хто мав би вирішувати справи державні, забувають про найголовніше – національну пам'ять – фундамент будь-якої держави. Приємно, що у конкурсі представлені практично всі регіони України від Закарпаття до Слобожанщини, на світлинах можна побачити і великі, і маленькі міста, і давні археологічні пам'ятки, і пам'ятки новітньої історії.

Офіційним партнером конкурсу в Україні стала Національна спілка краєзнавців України. До складу журі конкурсу входила заступник голови НСКУ Руслана Маньковська. У виступах членів журі під час урочистої церемонії нагородження переможців обговорювалося складне питання: що має більшу вагу в контексті конкурсу – художня цінність фотографії чи цінність самої пам'ятки? Цю дискусію розпочала Руслана Маньковська. Її підтримав член журі, фотокореспондент газети «Сільські вісті» Олександр Литвиненко та інші. Було висловлено думку про те, що оскільки наша держава поки що не спроможна вивчити й половини з пам'яток культурної спадщини, надбаних її народом, цим мають займатися люди, згуртовані навколо НСКУ і конкурсу «Вікі любить пам'ятки». Тож наступного року журі буде сформоване наполовину із краєзнавців, наполовину із професійних фотографів і операторів.

НСКУ вважає результат конкурсу «Вікі любить пам'ятки» вагомим внеском в утвердження української культури й духовності та обіцяє і надалі підтримувати ініціативи вікімедійців. Один зі спільних проектів, у реалізацію якого пропону-

ється включитися вже наступного року, має робочу назву «Зниклі села» і передбачає написання статей в українську Вікіпедію про села, що зникли з карти України, оформлення їх світлинами, що зберігаються десятиліттями в родинних фотоальбомах їх колишніх мешканців.

Цьогорічний конкурс «Вікі любить пам'ятки» завершився, але опрацювання його результатів триває. Треба також ілюструвати тисячі існуючих статей Вікіпедії відзнятими зображеннями, написати нові статті про десятки тисяч пам'яток, доповнити та уточнити списки пам'яток, до багатьох додати географічні координати. Ця робота, як запевнили організатори, завершиться до вересня наступного року, коли розпочнеться його черговий етап – «Вікі любить пам'ятки»–2013.

А цього року в процесі підготовки і проведення конкурсу в Україні:

– Складено електронну базу даних із 41 466 пам'яток

– Для 5 827 пам'яток встановлено географічні координати

– Сфотографовано і завантажено для вільного використання на Вікісховище 33 269 світлин пам'яток

– Сфотографовано 7 125 пам'яток (17.18% від складеного списку)

– Взяли участь 648 учасників

– Найкраще представлені: Київ, Одеса, Львів, Харків, Кримський півострів

– Сотні нових пам'яток були запропоновані учасниками конкурсу до включення в перелік

– Видано презентаційний альбом, який містить 54 найкращі фотографії українських пам'яток

– Україна посіла третє місце серед 36 країн-учасниць.

Місце	Країна	Кількість завантажених файлів	Кількість авторів	Мегабайт
1	Польща	51201	679	137475.6
2	Іспанія	39406	755	106340.1
3	Україна	33269	648	85431.3
4	Німеччина	33032	987	110693.3
5	Франція	27235	963	121019.7
6	США	22100	2014	78082.4
7	Чехія	17116	398	46224.9
8	Індія	16774	2228	38379.1
9	Росія	16393	1016	52516.6
10	Австрія	10799	293	44374.9

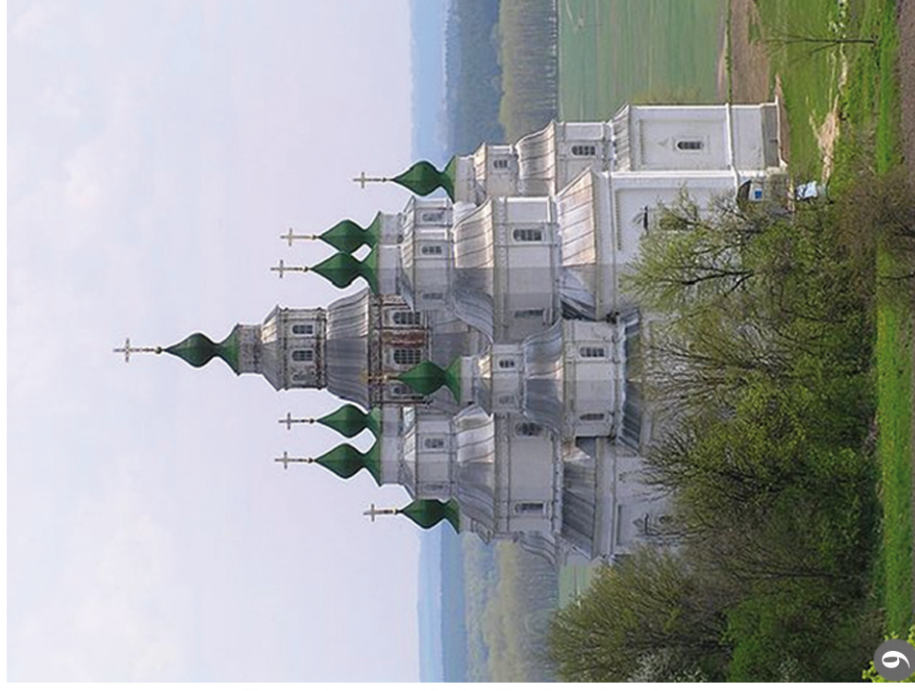

7

8

9

10

Джерела

Електронна база пам'яток України:

http://uk.wikipedia.org/wiki/Вікі_любить_пам'ятки/Списки_пам'яток

Фотографії, надіслані на конкурс:

http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Images_from_Wiki_Loves_Monuments_2012_in_Ukraine

Переможці української частини конкурсу:

http://ua.wikimedia.org/wiki/Wiki_loves_monuments/top10

Переможці в інших країнах:

http://commons.wikimedia.org/wiki/Wiki_Loves_Monuments_2012_winners

Офіційний сайт конкурсу в Україні:

<http://wlm.org.ua>

Колекція публікацій про конкурс «Вікі любить пам'ятки»:

http://uk.wikipedia.org/wiki/Вікі_любить_пам'ятки/Медіа

1 місце (фото № 1)

Найкраще фото з Чернігівської області. Троїцький монастир, м. Чернігів.

Фото Валерія Сорокіна.

http://ua.wikimedia.org/wiki/Файл:Троїцький_монастир.jpg

Троїцько-Іллінський монастир – чоловічий православний монастир у Чернігові, у мальовничій околиці на Болдиних Горах, заснований близько 1069 року Антонієм Печерським. Був зруйнований 1239 року монголами. Відбудований 1649 року коштом чернігівського полковника Степана Пободайла; з другої половини XVII ст. був кафедрою чернігівських архієпископів. 1679 року в монастир переведено Новгород-Сіверську друкарню. З ініціативи архієпископа Лазаря Барановича, коштом чернігівського полковника Василя Дуніна-Борковського, за допомогою гетьмана Івана Мазепи, збудовано у 1679–1689 (остаточно 1695) величний собор Святої Трійці, і відтоді монастир називався Троїцько-Іллінським.

2 місце (фото № 2)

Найкраще фото з Криму. Фортеця Єні-Кале, м. Керч. Фото Ігоря Деревягіна.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Фортеця_Єні-Кале_111.jpg

Єні-Кале – турецька фортеця на березі Керченської протоки в північно-східній частині міста Керч. Разом з фортецями Перекоп та Арабат захищала Крим від нападів з півночі та сходу, а також контролювала Керченську протоку. Єдина пам'ятка військово-оборонної архітектури на території України, що відображає рівень фортифікаційного мистецтва Західної Європи початку XVIII ст. Деякі археологи вважають, що фортеця знаходиться на місці давньогрецького міста Парфенон.

3 місце (фото № 3)

Найкраще фото з Чернівецької області. Хотинська фортеця. Фото Дениса Вітченка.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Комплекс_споруд_фортеці,_м.Хотин,_Чернівецька_обл..JPG

Хотинська фортеця – фортеця XIII – XVIII століття у місті Хотин на Дністрі, що у Чернівецькій області. Веде свій початок від Хотинського форту, що був створений у X столітті князем Володимиром Святославовичем як одне із порубіжних укріплень південного заходу Русі. Сьогодні на території фортеці розташований Державний історико-архітектурний заповідник «Хотинська фортеця». Тут полюбують проводити свята козацької звичаї та знімати кінофільми.

Топ 10 (фото № 4)

Найкраще фото з м. Києва. Вітряк у Музеї просто неба в Пирогові, м. Київ.

Фото Романа Старченка.

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Пирогово.jpg>

Національний музей народної архітектури та побуту України («Музей просто неба в Пирогові») – музей на природі, архітектурно-ландшафтний комплекс усіх історико-етнографічних регіонів України. Розташований на південній околиці Києва, поблизу селища Пирогів. На площі музею (133,5 га) зосереджено 275 архітектурних експонатів народного будівництва XVI–XX століть. Садиби з сільськими хатами і господарськими будівлями сформовано з документальною достовірністю та згруповано відповідно до особливостей планування поселень того чи іншого історико-етнографічного і географічного регіону. До музею також були перевезені дерев'яні церкви, вітряки та інші пам'ятки архітектури та побуту.

Топ 10 (фото № 5)

Найкраще фото з м. Севастополя. Пам'ятник затопленим кораблям, м. Севастополь. Фото Аляксандра Бурдзялѣўа.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Пам'ятник_затопленим_кораблямСевастополь.JPG

Пам'ятник затопленим кораблям – монумент у Севастополі встановлений на штучному острові, складеному з грубо оброблених гранітних брил, на відстані десяти метрів від берега на Приморському бульварі, один із чільних символів міста. Споруджений у 1905 році.

Топ 10 (фото № 6)

Найкраще фото з Івано-Франківської області. Церква Святого Пантелеймона, с. Шевченкове, Галицький район, Івано-Франківська обл. Фото Юрія Клименка.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Церква_Святого_Пантелеймона_17.jpg

Церква Святого Пантелеймона – найстаріший і єдиний зі збережених храмів Галицько-Волинського князівства, заснований у 1194 році князем Романом Мстиславичем. Це монументальна хрестобанна церква зі зразками вишуканої білокам'яної різьби і численними рисунками та графіті на стінах, раніше була розташована у центрі добре укріпленого городища. Нині церква Святого Пантелеймона входить до складу Національного заповідника «Давній Галич», також є чинною греко-католицькою церквою.

Топ 10 (фото № 7)

Приз глядацьких симпатій церемонії нагородження 4 листопада.

Найкраще фото з Львівської області. Придорожній пам'ятник-вежа в с. Гологори, Золочівський район, Львівська обл. Фото Сергія Криниці.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gologory_Znak.jpg

Придорожній пам'ятник-вежа – капличка 1670-х років побудови у вигляді масивної колони, що стоїть на пагорбі, названому на честь св. Марка. За легендою, колона споруджена на честь перемоги над татарським загоном, що взяв замок в облогу. Сталося це у день св. Марка.

Топ 10 (фото № 8)

Найкраще фото з Одеської області. Одеський оперний театр.

Фото Олександра Левицького і Дмитра Шаматажі.

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Operniy-1.jpg>

Одеський національний академічний театр опери та балету – один із найдавніших оперних театрів України. Сучасна будівля зведена 1887 року архітекторами Ф. Фельнером і Г. Гельмером («Бюро Фельнер & Гельмер») у стилі віденського бароко. Повну реставрацію будівлі театру завершили 2007 року.

Топ 10 (фото № 9)

Найкраще фото з Полтавської області. Покровська церква, с. Плішивець, Гадяцький район, Полтавська область. Фото Дениса Вітченка.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Покровська_церква_1902-1907рр.,_с.Плішивець,_Гадяцький_р-н.,_Полтавська_обл..JPG

Покровська церква була збудована протягом 1902-1906 рр. архітектором і художником І. С. Кузнецовим. Безпосереднім прототипом церкви був дерев'яний Троїцький собор у м. Новомосковську, зведений майстром Я. Погребняком 1778 року.

Топ 10 (фото № 10)

Садиба в Качанівці, Ічнянський район, Чернігівська область.

Фото Андрія Архангельського.

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Садиба_\"Качанівка\"_2.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Садиба_\)

Урочище Качанівка розкинулось на околиці села на нерівному ландшафті місцевості. Верхнє плато займає палацовий комплекс будівель, які є пам'ятниками архітектури, нижнє – мальовничий парк з 12 ставками, павільйонами, скульптурами, парковими містками, «руїнами», амфітеатром. Дворянська садиба, заснована в 1770-х роках, на сьогодні є єдиною серед українських садиб, що збереглася в комплексі. Історико-культурний заповідник «Качанівка» створений 1981 року. В лютому 2001 року заповіднику надано статус національного.